

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 1 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 2 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

Innehållsförteckning

1.	Om dokumentet	3
1.1.	Versionshistorik	3
2.	Bakgrund och Syfte.....	3
2.1.	Syfte.....	3
3.	Metod.....	3
4.	Erfarenheter från andra organisationer	4
4.1.	Helsingborg	4
4.2.	Sydarkivera	4
4.3.	Dalarna.....	5
4.4.	Kronoberg.....	5
5.	Lagar	6
6.	Nulägesanalys	6
6.1.	Lunds Kommuns IT Förvaltningsmodell.....	6
6.2.	IT Landskap.....	6
6.2.1.	Lund	6
6.2.2.	Landskrona.....	6
6.2.3.	Simrishamn.....	7
6.2.4.	Klippan, Bjuv, Perstop, Åstorp	7
6.2.5.	Tomelilla	7
6.2.6.	Örkelljunga	7
6.2.7.	Ängelholm.....	7
6.2.8.	Sjöbo	7
6.3.	Informationsklassificering	7
6.4.	IT Behörigheter.....	8
6.5.	Arkivering av data.....	9
6.5.1.	Lund	9
6.5.2.	Landskrona.....	9
6.5.3.	Simrishamn.....	9
6.5.4.	Klippan, Bjuv, Perstorp, Åstorp	9
6.5.5.	Tomelilla	9
6.5.6.	Örkelljunga	10
6.5.7.	Ängelholm.....	10
6.5.8.	Sjöbo	10
7.	Att beakta Inför projekt SkånEarkiv	10
7.1.	Upphandling av ett e-arkiv	10
7.1.1.	Lagar och regler att beakta vid upphandling	10
7.2.	Vilka system bör anslutas till e-arkivet?	11
7.3.	Vilken data behöver arkiveras?.....	11
7.4.	E-arkiv som produkt eller tjänst?.....	12
7.4.1.	Produkt	12
7.4.2.	Tjänst.....	12
7.4.3.	Slutsats.....	12
7.5.	Framtida organisation.....	13
7.5.1.	Vilka roller kommer krävas?.....	13
7.5.2.	Informationsägandeskap.....	13
7.5.3.	Förvaltning av e-arkiv.....	13

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 3 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar		Informationsklass	

1. OM DOKUMENTET

1.1. Versionshistorik

Version	Datum	Utfärdare	Beskrivning
0.1	2019-02-06	Alexander Fröström	
1.0	2019-02-26	Alexander Fröström	Version 1.0 färdigställd

2. BAKGRUND OCH SYFTE

Lunds kommun har tillsammans med 12 andra kommuner ingått ett samverkansavtal med syfte att samverka kring ett gemensamt e-arkiv. För att kunna skapa en projektplan för upphandling och implementering av ett e-arkiv krävs en övergripande analys av både nuläge och det önskade läget.

2.1. Syfte

Syftet med denna rapport är att undersöka vilka förutsättningar som finns inför en upphandling och implementation av ett e-arkiv. Detta kommer göras genom att undersöka nuläget utifrån nedan områden:

- Informationsklassificering
- IT förvaltningsmodeller
- IT Landskap
- IT behörigheter
- Arkivering av data
- Lagar och regler
- Informationsägandeskap

Därefter kommer nyckelintressenterna och de övergripande behoven för ett e-arkiv att beskrivas.

Med hjälp av ovan information kommer sedan en utförlig projektplan för upphandling och organisation kunna skapas.

3. METOD

Till att börja med kommer information sökas från andra kommuner och organisationer som redan implementerat ett e-arkiv. Genom att ta del av deras erfarenheter kommer SkånEarkiv kunna minimera risken att göra samma (eventuella) misstag som dessa organisationer gjort.

För att skapa en bild av förutsättningarna och de övergripande behoven av arkivering hos de olika kommunerna kommer intervjuer genomföras med kunnig personal samt analyser av befintliga dokument såsom systemkaror och styrdokument.

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 4 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

4. ERFARENHETER FRÅN ANDRA ORGANISATIONER

4.1. Helsingborg

Helsingborg gjorde en förstudie tillsammans med kommuner i nordvästra Skåne för att undersöka möjligheten att införskaffa ett gemensamt e-arkiv. Man kom snabbt fram till att endast Helsingborg var digitalt mogen nog för att klara av detta. 2015 initierade därför Helsingborg ett eget projekt för att implementera ett e-arkiv. Projektet skapade mycket interna konflikter på grund av avsaknad av en gemensam målbild och interna motsättningar i organisationen. Efter en omorganisation inom projektet genomfördes en upphandling med hjälp av SKLs ramavtal och ett e-arkiv är nu i drift i staden. Helsingborg valde att köpa e-arkivet som en produkt (inklusive införandeprojekt) från Ida Infront.

Lessons learned

- Säkerställ god kommunikation inom organisationen
- Kommunicera en tydlig målbild
- Få en e-arkiv lösning presenterad för projektgruppen i ett tidigt stadi
- Undersök möjlighet till nätverk med andra kommuner som befinner sig i samma situation
- Börja smått genom att arkivera mogna system, för att skala upp i ett senare skede
- Kravställ utifrån "best in class", undvik att suboptimera e-arkivet baserat på rådande IT förutsättningar
- Använd endast SKA krav vid en upphandling för att förenkla processen
- Var noga med hur kraven preciseras (Täby preciserade för hårt och skapade på så sätt nya krav varpå deras upphandling inte gick igenom)
- Viktigt med ett bra supportavtal
- Viktigt att man enkelt kan byta till en annan e-arkivslösning vid behov
- Viktigt att kommunen i förlängningen kan klara av inleveranser till arkivet själv utan konsulthjälp
- Säkerställ tydliga processer för inleveranser till e-arkivet för att undvika en "digital sophög" (ingen gallringsbar bör finnas information i e-arkivet)

4.2. Sydarkivera

Sydarkivera har valt att bygga en organisation kring sitt e-arkiv som skiljer sig ganska mycket från Helsingborg, men även från den organisation och Samverkansråd som Lunds Kommun tänkt att använda. Under 2015 bildade man ett kommunalförbund där 27 kommuner i dagsläget är anslutna. Kommunalförbundet möjliggör ett självstyre för e-arkivet samtidigt som medlemskommunerna får stor påverkan på hur e-arkivet utvecklas. Man har fokuserat på att bygga upp en stabil slutdestination för e-arkivering. Sydarkivera har alltså fokuserat på att skapa ett slutarkiv för dokument som är hårt gallrade och har mycket lite till inget behov av återsökning. e-arkivet, eller valvet som det också kallas, är helt avskilt från internetanslutningar vilket skapar stor säkerhet kring det som arkiveras. Dock gör detta att leveranser och återsökning av information kräver mycket handpåläggning, därav har man valt att ha en strikt kravställning på vilken information som faktiskt arkiveras. Det pågår planering av ett arbete att automatisera arkivleveranserna, men som det ser ut just nu ligger utvecklingen av detta ganska långt fram i tidsplanen.

Lessons learned

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 5 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

- Lägg mycket fokus på att definiera vad kommunerna i samverkansrådet vill ha
- Underskatta inte arbetet som kommer med att tillåta internet access
- Undersök samarbeten som använt sig av likande organisationer som samverkansrådet
- Börja med system och data där hård gallring görs och återsökningsbehovet är lågt
- Ta små steg i början och expandera i stadig takt. Det är viktigt att få en bra start där samtliga kommuner känner sig delaktiga.

4.3. Dalarna

I Dalarna är de 15 stycken kommuner som samverkar kring deras e-arkiv. Säter är värdkommun och ansvarar för driften av arkivet. Varje kommuns arkivmyndighet har dock kvar sitt eget arkivansvar och är informationsägare till sitt data i e-arkivet. Dessutom ska de säkerställa att leveranser till deras del av arkivet hanteras korrekt.

Dalarna upphandlade en lösning gemensamt genom att varje kommun genom fullmakt gav upphandlingsenheten möjlighet att sköta upphandling åt dem. Dalarna upphandlade en produkt och valde till slut Ida Infront. Det specificerade ett support avtal där Ida Infront skall åtgärda kritiska fel inom åtta timmar. Totalkostnaden landade på 3,5 MSEK.

Varje kommuns arkivarie hanterar återsökningsförfrågningar från den egna kommunen. Idag är de två stycken som arbetar med att förvalta e-arkivet, en systemförvaltare och en IT arkivarie. Det finns planer på att anställa ytterligare två personer som kommer arbeta mer med de tekniska delarna av inleveranser. Implementeringen (inklusive pilotsystem) av e-arkivet tog ca 4 månader. Samverkansrådet tar gemensamt beslut om i vilken ordning system skall anslutas till e-arkivet. De bedömer att det krävs en halvtidstjänst för att drifta systemet.

Lessons learned

- Var tydliga med att ett mellanlager bör hanteras som ett separat projekt
- Det är utmanande att hitta lämpliga leveransprojekt då systemen i de olika kommunerna lätt missförstår vad som krävs för att kunna leverera data till e-arkivet
- Viktigt att kommunerna är väl förberedda och har koll på sina styrdokument och dokumenthanteringsplaner
- Använd endast SKA krav vid upphandlingen
- Ha med "demo" av e-arkivet som en del av upphandlingen
- Ta hjälp av både IT och arkivarier vid kravställningsarbetet

4.4. Kronoberg

Inom Kronobergs län gjorde man ett gediget förstudierbete för att säkerställa att den e-arkivlösning man slutligen valde var den bästa för länet. Efter att de studerat projekt såsom R7 och Sydarkivera bestämde man sig för att skapa en egen lösning för e-arkiv. Mycket på grund av de höga kostnader som det innebar att ansluta sig till något av dessa projekt, men också för att man på egen hand skulle kunna implementera något som passade Kronobergs behov mycket bättre. Man valde att använda sig av en leverantör som länet redan hade avtal med, vilket gjorde upphandlingsprocessen mycket lättare för Kronoberg. Systemet köptes in som produkt men man använder sig av många stödtjänster för att till exempel utföra extrahering och överföring av data. Detta betyder i praktiken att e-arkivet är en blandning av både produkt och tjänst. I Kronoberg lagras data lokalt på servrar. Detta var ett beslut som togs utifrån länets policy som gärna tar avstånd från molntjänster. Implementationen av deras e-

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 6 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

arkiv tog ungefär fyra månader från det att avtalet var signerat med leverantören. Införandet kostade mellan 250 – 400 kSEK.

I dagsläget använder man sig av manuella inleveranser till e-arkivet, men Kronoberg planerar att automatisera denna process med ett pilotsystem i år. De använder FGS för paketstruktur, och man märkte tidigt hur viktigt det va med att ha struktur kring den data som skulle arkiveras. Som många andra har Kronoberg tryckt på hur viktigt det är att ha både IT och övriga berörda delar av verksamheten med sig i e-arkivarbetet. Det är viktigt att de inser nyttan och är beredda att göra det som krävs för att anpassa dokumentation och system efter ett hållbart e-arkiv.

Lessons learned

- Gå inte för snabbt fram, implementera ett system i taget
- Det som tar tid med implementationen av pilotsystemen är att anpassa data efter e-arkivet
- Viktigt att ha med sig IT och resten av organisationen tidigt
- Sätt organisationen kring e-arkivet tidigt, skapa kontinuerligt processer kring e-arkivet så att systemägarna kan anpassa sina system till e-arkivet
- Ha frekvent kontakt med leverantören under införandet och säkerställ rätt leverans

5. LAGAR

Arkivlagen, offentlighetsprincipen, GDPR, informationsägarskap och informationssäkerhet är alla viktiga aspekter att beakta vid ett framtida införande och förvaltning av ett stadsgemensamt e-arkiv.

Tryckfrihetsförordningen ställer krav på att allmänna handlingar skall på begäran lämnas ut ”genast eller så snart som möjligt”. Detta betyder att det är viktigt att beakta supportavtal under kommande upphandling av en e-arkivlösning. Det ska finnas möjlighet till återsökning inom rimlig tid och att säkerställa att driftstopp inte påverkar denna möjlighet.

6. NULÄGESANALYS

6.1. Lunds Kommuns IT Förvaltningsmodell

För att säkerställa att systemen effektivt bidrar till att uppfylla verksamheternas behov under hela sin livstid finns en kommungemensam systemförvaltningsmodell som ger stöd i de aktiviteter som ska genomföras för att upprätthålla kvalitet, hantera verksamhetskrav och vidareutveckla systemet.

Lunds kommuns IT organisation ansvarar för servrar, licensering, patchning, kontakt med leverantörer etc. Funktionssupport ges enbart till förvaltningarna om de aktivt ber om det.

Mer detaljerad information hittas i ”Lunds Kommuns Systemförvaltningsmodell”.

6.2. IT Landskap

6.2.1. Lund

Lunds kommun har inga riktlinjer kring produkt eller tjänst. En systeminventering gjordes 2013 för att identifiera vilka system som är i behov av arkivering. Dock är denna studie förmodligen utdaterad varpå en ny inventering bör göras inför beslut av systemprioritering.

6.2.2. Landskrona

Det fanns tidigare ett beslut om att alla system var tvungna att vara on-premise, detta är inte längre gällande. AD (Active Directory) ska vara kopplat till alla eller merparten av alla system. Dock finns inga

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 7 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

gemensamma informationsklassificeringsmodeller men man har som mål att införa detta genom Office 365 med en pilot till sommaren. IT mognadsgraden anses vara blandad. Viljan att utvecklas finns men man anses ligga lite efter den generella utvecklingen.

6.2.3. *Simrishamn*

Simrishamns kommun äger både system och data. Det finns ett gemensamt AD som används av samtliga system. Ingen gemensam informationsklassificeringsmodell används. Det finns inga riktlinjer kring produkt eller tjänst. Det finns ett pågående projekt att implementera de av riksarkivet framtagna FGS.

6.2.4. *Klippan, Bjuv, Perstorp, Åstorp*

Dessa kommuner har nyligen ingått ett samverkansavtal där Klippan ansvarar för samtliga kommuners IT drift. Förvaltningarna i de olika kommunerna äger fortfarande sina system och ansvarar för att kontakta IT avdelningen när de behöver hjälp med patcher, uppgraderingar etc. Det finns planer på att konsolidera kommunernas IT landskap och införskaffa gemensamma verksamhetssystem.

6.2.5. *Tomelilla*

IT ansvarar för driften av systemen men förvaltningarna äger både system och data. Det finns ett gemensamt AD som används av samtliga system. Ingen gemensam informationsklassificeringsmodell används. Det finns inga riktlinjer kring produkt eller tjänst.

6.2.6. *Örkelljunga*

Örkelljunga skall under 2020 gå med i den IT samverkan som finns tillsammans med Klippan, Bjuv, Perstorp och Åstorp. IT ansvarar för driften av systemen men förvaltningarna äger både system och data. Det finns gemensamt AD som används av samtliga system. Ingen gemensam informationsklassificeringsmodell används. Det finns inga riktlinjer kring produkt eller tjänst.

6.2.7. *Ängelholm*

Ängelholm har outsourcat all IT verksamhet, förutom skolverksamheten, till Evry. Förvaltningarna äger fortfarande sina system och ansvarar för att kontakta IT avdelningen när de behöver hjälp med patcher, uppgraderingar etc. Det finns ett gemensamt AD som används av samtliga system. Ingen gemensam informationsklassificeringsmodell används. Det finns inga riktlinjer kring produkt eller tjänst.

6.2.8. *Sjöbo*

All IT drift är outsourcad. Sjöbo har två resurser som ansvarar för att agera "brygga" mellan verksamhet och IT organisation. Förvaltningarna äger fortfarande sina system och ansvarar för att kontakta IT avdelningen när de behöver hjälp med patcher, uppgraderingar etc. Det finns ett gemensamt AD som används av samtliga system. Ingen gemensam informationsklassificeringsmodell används. Det finns inga riktlinjer kring produkt eller tjänst.

6.3. Informationsklassificering

Nedan följer en övergripande kartläggning av hur data klassificeras ur ett informationssäkerhetsperspektiv samt om FGS används hos de olika kommunerna.

Kommun	Informationssäkerhet	Informationsklassificering
---------------	-----------------------------	-----------------------------------

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 8 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar		Informationsklass	

Lund	KLASSA	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras
Landskrona	KLASSA, men inte använt av samtliga system	Nej, projekt för att klassificera data enligt Microsofts krav pågår.
Simrishamn	Nej	Nej
Klippan	KLASSA, men inte använt av samtliga system	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras
Bjuv	KLASSA, men inte använt av samtliga system	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras
Perstorp	KLASSA, men inte använt av samtliga system	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras
Åstorp	KLASSA, men inte använt av samtliga system	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras
Tomelilla	Ingen gemensam	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras
Örkelljunga	Ingen gemensam	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras
Ängelholm	Ingen gemensam	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras
Sjöbo	KLASSA, men inte använt av samtliga system	Nej, alla system bestämmer själva hur informationen skall klassificeras

6.4. IT Behörigheter

Nedan följer en övergripande kartläggning kring behörighetshantering hos de olika kommunerna.

Kommun	Gemensam behörighetskatalog?	Används av alla system?
Lund	Ja (AD)	Nej, men ambitionen är att alla ska göra det
Landskrona	Ja (AD)	Nej, men ambitionen är att alla ska göra det
Simrishamn	Ja (AD)	Ja
Klippan	Ja (AD)	Nej
Bjuv	Ja (AD)	Nej
Perstorp	Ja (AD)	Nej
Åstorp	Ja (AD)	Nej
Tomelilla	Ja (AD)	Ja

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 9 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar		Informationsklass	

Örkelljunga	Ja (AD)	Nej, men ambitionen är att alla ska göra det
Ängelholm	Ja (AD)	Nej
Sjöbo	Ja (AD)	Nej

6.5. Arkivering av data

Nedan följer en sammanställning av arkiveringsbehovet samt hur arkiveringsprocessen ser ut för de olika kommunerna:

Kommun	Tydlig bild av vilka system som är i behov av arkivering?
Lund	Nej
Landskrona	Nej
Simrishamn	Nej
Klippan	Nej
Bjuv	Nej
Perstorp	Nej
Åstorp	Nej
Tomelilla	Ja
Örkelljunga	Nej
Ängelholm	Nej
Sjöbo	Nej

6.5.1. Lund

Varje system ansvarar för sina egna lagringsprocesser. Mognadsgraden hos de olika systemen skiljer sig åt där vissa har koll och bra gallringsrutiner men andra inte har några strukturer alls. Nätverksplatser som ett exempel har ingen struktur alls. Bygglovsprocessen ses som en föregångare och har digitaliserats och informationen lagras digitalt idag.

6.5.2. Landskrona

Varje system ansvarar för sina egna lagringsprocesser. Mognadsgraden hos de olika systemen skiljer sig åt där vissa har koll och bra gallringsrutiner men andra inte har några strukturer alls. Det gjordes ett projekt i samband med GDPR för gallringsrutiner, men oklart om det fullföljdes av alla.

6.5.3. Simrishamn

Förmodligen sker arkivering bara med hjälp av backuper som sparas undan. Det finns system som är avställda men som fortfarande är igång enbart för att lagra data. Det finns gallringsbeslut och rutiner, men det är oklart om det efterlevs av samtliga system.

6.5.4. Klippan, Bjuv, Perstorp, Åstorp

Varje system ansvarar för sina egna lagringsprocesser. Mognadsgraden hos de olika systemen skiljer sig åt där vissa har koll och bra gallringsrutiner men andra inte har några strukturer alls. Det som skall bevaras finns lagrat i verksamhetsystemen.

6.5.5. Tomelilla

Varje system ansvarar för sina egna lagringsprocesser. Mognadsgraden hos de olika systemen skiljer sig åt där vissa har koll och bra gallringsrutiner men andra inte har några strukturer alls. Det som skall

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 10 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

bevaras finns lagrat i verksamhetsystemen alternativt utskrivet i pappersformat och överlämnas till arkivmyndigheten.

6.5.6. Örkelljunga

Varje system ansvarar för sina egna lagringsprocesser. Mognadsgraden hos de olika systemen skiljer sig åt där vissa har koll och bra gallringsrutiner men andra inte har några strukturer alls. Det som skall bevaras finns lagrat i verksamhetsystemen alternativt utskrivet i pappersformat och överlämnas till arkivmyndigheten.

6.5.7. Ängelholm

Det finns en övergripande backup lösning som lagrar allt i upp till 10 år.

6.5.8. Sjöbo

Varje system ansvarar för sina egna lagringsprocesser. Mognadsgraden hos de olika systemen skiljer sig åt där vissa har koll och bra gallringsrutiner men andra inte har några strukturer alls.

7. ATT BEAKTA INFÖR PROJEKT SKÅNEARKIV

7.1. Upphandling av ett e-arkiv

Samverkansavtalet medför att Lunds kommun kan genomföra en gemensam upphandling så länge de andra kommunerna överlämnar en fullmakt till Lunds kommun. Det kan uppstå problematik om fler kommuner vill ansluta sig till samverkan. Lunds kommuns upphandlingsenhet håller på att undersöka om samverkansformen gör att avrop från SKLs ramavtal kan göras.

Efter kontakt med upphandlingsenheten från Lunds kommun framkom det att de har mycket att göra och kan inte garantera att en upphandling kan påbörjas förrän efter sommaren. De uppskattar också att ett avtal kan slutas först tre månader efter det att upphandlingen annonserats. Detta är under förutsättning att ingen part överklagar upphandlingsbeslutet, om detta sker kommer ytterligare en fördröjning om nio månader att inträffa.

7.1.1. Lagar och regler att beakta vid upphandling

SKLs ramavtal ger ett mervärde till leverantörer som erbjuder en anpassningsbar uppsättning av standardregler som kan ligga till grund för upprättande av ny instans av arkivet, t.ex. kring loggning, behörigheter, metadatauppsättning, gallring i materialet, mm. Detta betyder att leverantören kommer att göra det möjligt att anpassa systemet till de lagar och regler som dokumentationen kräver. Dock står ägaren av informationen fortfarande som ansvarig för att dessa lagar och regler följs. Därför måste informationsägaren kunna göra en egen bedömning av vad som får arkiveras samt vem som ska få behörighet till det arkiverade materialet på ett sådant sätt att det följer lagar och regelverk kring dokumentationen.

Säkerhet

Om anbudsgivaren tillhandahåller driftsmiljön ska denna utformas så att intrång i servermiljön förhindras. Det samma gäller intrång i klientmiljön. Detta betyder att anbudsgivaren ansvarar för att bygga ett så säkert system som möjligt.

Krav på säkerhet kan behöva specificeras beroende på om tjänst eller produkt efterfrågas från leverantören. Det är viktigt att projektet ser över de rutiner och principer som leverantören efterföljer

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 11 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

när det kommer till säkerhet. Det krävs även att det finns interna krav på hur lagar och regler efterföljs vid arkivering.

7.2. Vilka system bör anslutas till e-arkivet?

Efter en övergripande kartläggning av kommunernas digitala förutsättningar ses att mognadsgraden hos de olika verksamhetssystemen skiljer sig åt. Vissa system använder sig av kommunens AD för att styra rättigheter och behörigheter, andra gör det inte. Vissa system använder KLASSA för att klassificera information ur ett säkerhetsperspektiv, andra inte. Vissa system märker sitt data med metadata, andra inte.

Detta tyder på att en kravställning inte bör ta hänsyn till systemspecifika krav, istället bör kravställningen utgå från de nationella riktlinjer och standarder (till exempel de av Riksarkivet framtagna FGS) som finns för e-arkiv. Genom att göra detta ökar sannolikheten att systemet som upphandlas kommer kunna leva vidare länge samtidigt som kostnaderna för inköp bör gå ner då det inte ställs allt för specifika krav på systemet.

Två typ-exempel på system som kommer vara i behov av arkivering har identifierats:

1. System som är taget ur drift eller som kommer tas ur drift inom en snar framtid. Här kommer en engångsleverans till e-arkivet behövas. Manuell överföring kommer vara acceptabelt vid leverans till e-arkivet.
2. System som fortfarande är i drift ute i kommunernas verksamheter. Informationen i systemen kommer kontinuerligt behöva överföras till e-arkivet. Hur ofta detta bör ske beror på dokumenthanteringsplanerna hos kommunerna. Man bör undersöka möjligheten att integrera systemet till e-arkivet för att reducera manuell handpåläggning. Dock måste värdet av en integration överstiga kostnaden för den manuella handpåläggningen.

Innan upphandlingen genomförs bör två pilotsystem vara utsedda för att kunna inkludera att dessa system ansluts under implementeringsfasen av e-arkivet. Dessa system bör väljas utifrån parametrar såsom digital mognadsgrad (används informationsklassificeringsmodeller, kostnad för integration etc.).

7.3. Vilken data behöver arkiveras?

Efter att ha tagit del av erfarenheter från Helsingborgs stad, Sydarkivera och andra organisationer som framgångsrikt implementerat ett e-arkiv blev det tydligt att endast data som skall bevaras bör levereras till e-arkivet. Det vill säga, behovet av bevarande måste vara fastställt, processerna för leverans tydliga och data skall gallras innan den levereras till e-arkivet. Genom att göra detta undviks att e-arkivet blir en "digital sophög". Utöver detta bör man, enligt erfarenheter från andra kommuner, initialt fokusera på data med litet behov av återsökning för att sedan fylla på med data som kräver mer avancerade återsökningsprocesser.

Eftersom det idag är oklart både vilken data, vilka typer, samt hur stora volymer som är i behov av arkivering, ställer det krav på att lagringskapaciteten hos e-arkivet enkelt kan skalas upp över tid allt eftersom behovet växer. Dessutom bör e-arkivet stödja de standardformat som finns enligt SKLs riktlinjer. Det råder också en osäkerhet kring om alla system kan exportera data i ett format som stöds av ett framtida e-arkiv. Det är därför viktigt att det framtida e-arkivet har en funktion för konvertering av data och normalisering av till exempel datumformat och personnummer.

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 12 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

Under pilotinförandet av projektet och de tidiga stadierna som efterföljer har andra kommuner erfarit att det är betydligt bättre att fokusera på data som har ett litet behov av återsökning, för att sedan bygga på med data som kräver mer avancerade återsökningsprocesser.

7.4. E-arkiv som produkt eller tjänst?

7.4.1. Produkt

Det finns en stark vilja inom Lunds Kommun att drifva e-arkivsystemet vilket är grundläggande för att det ska kunna upphandlas som produkt. Man ser stora fördelar med att drifva det själv. Inte minst när det kommer till säkerhet, men även potentiella besparingar och den ökade kontrollen över uppdateringar spelar in.

Kommuner som redan implementerat ett e-arkiv har valt att drifva e-arkivet själva, främst på grund av säkerhetsskäl. För kommunerna i samverkansrådet, kommer det innebära besparingar från uteblivna konsultkostnader om man kan samla samtliga eller stora delar av driftaktiviteterna under Lunds Kommun. Det har också uppskattats att Lunds Kommun har möjlighet att avvara skalbara IT resurser till driften så länge de får god framförhållning. Med en produkt får man även större flexibilitet när det kommer till val av leverantör. Man låser sig i minde utsträckning till den initiala leverantören av e-arkivet, samtidigt som man fortfarande har möjlighet att köpa in konsultation inom de områden intern kompetens saknas.

Exakta driftaktiviteter kommer i ett första skede uppskattas baserat på tidigare implementerade e-arkivs behov, för att sedan konkretiseras i kravställningen tillsammans med IT samt i samråd med leverantör.

Potentiella driftaktiviteter

- Administration av AD-konton
- Installation
- Serverdrift
- Systemförvaltning

7.4.2. Tjänst

Att upphandla e-arkivet som en tjänst motverkar Samverkansrådet syfte att sänka kostnaderna. Man kommer då riskera att gå miste om många av de kostnadsfördelar ett storskaligt e-arkivprojekt innebär.

Fördelen med en tjänst är att man potentiellt sänker initiala implementationskostnader och på ett tidigt stadie kan säkerställa resurser med rätt kompetens. Dock så ser projektet att på lång sikt kommer de ekonomiska fördelarna med en produkt överskrida fördelarna med en tjänst samt att med god planering kan interna resurser matcha den kompetens och effektivitet som tjänstebaserad kompetens kan leverera.

7.4.3. Slutsats

Eftersom att Lunds Kommun är beredda att bemanna e-arkivet och IT-driften med rätt kompetenser finns det inte mycket som är fördelaktigt med att upphandla en tjänst i stället för produkt. Lägre kostnader, bättre kontroll över säkerhet, större kontroll över systemet, och mer flexibilitet är alla parametrar som värderas högt i valet av produkt kontra tjänst och därför bör produkt föredras framför tjänst. Generellt sett bör en tjänst enbart inhandlas om kompetens eller resurser saknas.

Utfärdare/Enhet Kommunkontoret	Telefon	Datum 2019-02-26	Version 1.0	Sida 13 (13)
Projekt Analys inför införandet av e-arkiv i Skåne (SkånEarkiv)	Noteringar			Informationsklass

7.5. Framtida organisation

7.5.1. Vilka roller kommer krävas?

Vilka roller som kommer behövas i en framtida e-arkivorganisation kommer bero på valet av produkt eller tjänst. Det som kan sägas med säkerhet är att roller såsom IT arkivarier samt tillsynsarkivarier kommer behövas. Det rekommenderas att organisationen säkerställer god intern IT kompetens för att i så lång utsträckning som möjligt undvika onödiga konsultkostnader.

7.5.2. Informationsägandeskap

Idag ägs information i respektive förvaltning av förvaltningen. När informationen blivit slutarkiverad går ägandeskapet över till arkivmyndigheten. Detta bör även vara fallet för den digitala informationen efter implementationen av ett e-arkiv. I och med den samverkansform som finns kommer respektive kommuns arkivmyndighet att vara informationsägare när information överförs till e-arkivet. Därför är det viktigt att kunna avskilja vilken kommun informationen ursprungligen levererats från och styra tillgång till data med hjälp av olika behörighetsnivåer.

7.5.3. Förvaltning av e-arkiv

Efter en diskussion med Lunds kommuns IT-strateg (2019-02-11) framkom det att möjlighet finns att ett framtida e-arkiv kan bli ett förvaltningsobjekt och därmed driftas av Lunds IT organisation.

Enligt Dalarna beräknas det krävas ungefär en halvtidstjänst för att drifta en e-arkivet som produkt.